

La contractació de serveis externs: un recurs imprescindible per a les biblioteques escolars

Maite Comalat, Olga Serra

RESUM: *El Servei de Biblioteques Escolars L'Amic de Paper ofereix als centres educatius recursos orientats a donar suport a l'organització, manteniment i dinamització de les biblioteques escolars per tal de millorar la situació en què es troben, amb l'objectiu final d'aconseguir que aquestes siguin el centre de formació i informació que la comunitat educativa necessita.*

1. PRESENTACIÓ

L'Amic de Paper és una associació sense ànim de lucre creada l'any 1984 per bibliotecaris, mestres, pedagogs, psicòlegs i també representants de la FAPAC per tal de promoure i potenciar la lectura infantil i juvenil en l'àmbit escolar i col·laborar a la creació, al manteniment i a l'ampliació de biblioteques escolars. Per assolir aquest objectiu es proposa: sensibilitzar l'administració de la funció educativa d'una biblioteca escolar organitzada i orientada a satisfer les necessitats formatives i informatives dels centres escolars; oferir activitats de formació dirigides a mestres i professors per tal d'organitzar, mantenir i dinamitzar el servei de biblioteca escolar de llurs centres; treballar en l'increment de dotacions de llibres de lectura a les escoles com a eina educativa, i qualsevol altre aspecte complementari que pugui plantejar-se per aconseguir l'objectiu de promoure i potenciar la lectura infantil i juvenil a través de les biblioteques escolars.

Davant la manca de suport per part de l'Administració i tenint en compte la situació en què es trobaven i, malauradament, encara es troben les biblioteques escolars, l'Associació va impulsar la creació del Servei de Biblioteques Escolars L'Amic de Paper, únic per les seves característiques, amb l'objectiu de donar resposta i recolzament a les necessitats de les biblioteques

Maite Comalat, Olga Serra. L'Amic de Paper

Article rebut l'octubre de 2000

escolars dels centres educatius que no compten ni amb recursos humans ni pressupostaris que permetin oferir un bon servei de biblioteca.

2. SERVEIS

Diverses i òbvies són les raons que, especialment en aquests darrers cinc anys, han portat a centres educatius, ajuntaments i altres institucions a sol·licitar el suport i assessorament del Servei de Biblioteques Escolars L'Amic de Paper.

L'allau d'informació, el vertiginós creixement editorial i l'aparició de les anomenades noves tecnologies han fet més evident, si calia, la gran assignatura pendent de l'ensenyament: la biblioteca escolar.

Ens trobem, doncs, en un moment en què el creixement de la informació no és paral·lel, ni de bon tros, a l'evolució que haurien d'haver sofert les biblioteques escolars dels nostres centres educatius que, en aquests moments, haurien de jugar un paper molt important com a centre de recollida i difusió de tota la informació que arriba tant pels canals tradicionals (adquisició, correu ordinari...) com a través d'Internet. El concepte de biblioteca que responia a aquella aula plena de llibres ha de canviar en la direcció d'un servei eficaç per a la formació i la informació dels seus usuaris.

La necessitat d'organitzar i fer accessible la informació és una prioritat per a totes les institucions i, com a tal, un centre educatiu no en queda al marge. Mestres i professors veuen la necessitat d'establir filtres i mecanismes que els permetin trobar la informació que doni suport a la seva tasca diària en la formació dels seus alumnes però no sempre tenen ni la formació ni els recursos per fer-ho.

En aquest sentit, podríem establir les tres limitacions reals i bàsiques que fan impossible oferir un bon servei de biblioteca en els nostres centres educatius:

- Manca de personal qualificat tant en educació com en biblioteconomia.
- Fons insuficient i inadequat de material en diferents suports.
- Locals que no compten amb una distribució de l'espai adient ni mobiliari adequat.
- Davant d'aquesta situació, L'Amic de Paper ha creat uns serveis que pretenen donar resposta a les demandes que es reben per part de docents, centres educatius, ajuntaments i altres entitats.

2.1 Formació

Per tal de pal·liar el problema que suposa la manca de personal qualificat, que no permet oferir un bon servei de biblioteca escolar, L'Amic de Paper organitza cursos de formació dirigits específicament a mestres responsables de biblioteques amb l'objectiu d'orientar-los en l'organització, manteniment i dinamització de les biblioteques escolars.

Aquestes activitats es poden concretar en:

- Cursos bàsics sobre l'organització, manteniment i dinamització de la biblioteca.
- Cursos especialitzats sobre aspectes relacionats amb la biblioteca i amb la lectura.
- Seminaris d'aprofundiment sobre el paper de la biblioteca a l'escola i la tria de llibres de coneixements.

Aquests cursos s'inclouen en el marc establert pel Pla de Formació Permanent del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i es realitzen en diferents Centres de Recursos Pedagògics que els sol·liciten, dins del Pla de Formació de zona. L'Amic de Paper té signat un conveni de col·laboració amb el Departament que permet cobrir les despeses econòmiques generades per l'organització i realització d'aquests cursos de formació i obtenir-ne, així, el reconeixement oficial.

2.2 Assessoraments

Alhora, el Servei ofereix, als centres que ho sol·liciten, la possibilitat de comptar amb l'assessorament d'un professional bibliotecari que visita el centre i dóna pautes de treball específiques adaptades a les necessitats i recursos reals de cadascun dels centres.

Aquestes visites s'organitzen en sis sessions d'una hora i mitja de durada, aproximadament, i es realitzen al llarg de tot el curs escolar en funció de la disponibilitat i dedicació dels mestres responsables de les biblioteques de cadascun dels centres.

A més a més, els socis compten amb el servei permanent d'informació i assessorament bibliotecari, per telèfon o, si ho prefereixen, personalment a la seu de L'Amic de Paper.

Biblioteca del CEIP Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat abans de la intervenció de L'Amic de Paper.

2.3 Seleccions

Una altra de les mancances detectades a les biblioteques escolars és el baix o inexistent pressupost que es dedica a l'adquisició de fons. En aquesta línia L'Amic de Paper elabora, periòdicament, seleccions de materials a partir de les novetats que apareixen al mercat amb l'objectiu de garantir una adquisició adequada a les capacitats dels alumnes i a les necessitats de cadascun dels centres. Aquests llistats estan organitzats per nivells i àrees amb l'especificació del títol, autor, editorial i preu per tal de facilitar la seva identificació i selecció.

A més a més, els centres que fan la comanda a través del Servei reben aquest fons folrat i catalogat per tal que pugui ser incorporat al catàleg de cadascun dels centres. D'aquesta manera facilitem l'accés a l'usuari amb la màxima rapidesa possible, garantim la qualitat de la catalogació i estalviem temps als responsables de les biblioteques que poden, així, dedicar-se a oferir altres serveis i organitzar activitats que permetin dinamitzar la biblioteca.

Periòdicament, una part d'aquest fons es va incorporant a les bases de dades que el PIE posa a lliure disposició, juntament amb el programa d'automatització Pèrgam, a la seva web (http://www.xtec.es/recursos/lit_inf/index.htm).

CEIP Sant Ildefons, de Cornellà de Llobregat després de la intervenció de L'Amic de Paper.

El fons es troba disponible a la biblioteca de L'Amic de Paper que compta amb més de 4.500 llibres infantils i juvenils, revistes i manuals especialitzats en l'organització de les biblioteques escolars.

2.4 Estudis i informes

En aquests darrers tres anys, cada vegada són més els ajuntaments que han assumit un compromís en el suport per a l'organització, manteniment i dinamització de les biblioteques escolars dels centres educatius dels seus municipis. No cal dir que les respostes i possibilitats d'intervenció davant aquestes necessitats detectades són diverses i variades i la seva implantació depèn de les possibilitats pressupostàries i dels recursos humans disponibles per a la iniciativa per part de la institució que la sol·licita.

En aquest sentit no hi ha una proposta d'actuació o un pla estàndard sinó que es crea un projecte específic i personalitzat. Aquest es dissenya a partir de l'estudi individual de cadascuna de les biblioteques escolars i és a partir d'aquest que es fan unes propostes amb unes perioditzacions que assegurin l'èxit del projecte i que donen resposta a les mancances detectades pel que fa a local, personal, fons, mobiliari i equipament. Una vegada aprovat el projecte, L'Amic de Paper assumeix el seguiment i execució del pla d'actuació. En aquests moments el Servei està coordinant projectes d'aquestes caracte-

rístiques a: Sant Feliu de Llobregat, Cornellà de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat, el Prat de Llobregat i Rubí.

Actualment, a més a més, L'Amic de Paper coordina el projecte pilot impulsat per la Diputació de Barcelona anomenat *Biblioteca pública–Biblioteca escolar*, en col·laboració amb set municipis amb l'objectiu de donar suport a les biblioteques escolars i de potenciar la relació entre la biblioteca pública i la biblioteca escolar. El projecte, que es troba actualment en la tercera fase, ha suposat un esforç molt important per als ajuntaments i la mateixa Diputació per adequar els espais, el mobiliari i el fons amb l'objectiu de poder realitzar un programa de formació d'usuaris a cadascun dels centres. Un/a bibliotecari/ària a cada municipi s'encarrega de planificar i realitzar aquestes sessions de formació. Un cop finalitzat el projecte, que es preveu que acabi el juny del 2001, s'analitzaran els resultats i s'elaborarà l'informe final amb les conclusions elaborades, conjuntament, amb tots els participants del projecte. Els ajuntaments implicats són: Sant Salvador de Guardiola, Sabadell, Vilanova i la Geltrú, Sant Feliu de Llobregat, Cornellà de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat i Rubí.

Malgrat que en aquests moments són molts els projectes que s'estan duent a terme i molts els municipis i centres implicats, no es pot afirmar que la situació de les biblioteques escolars a casa nostra resolgui les necessitats actuals de formació i informació de la comunitat educativa. El Servei de Biblioteques Escolars L'Amic de Paper, únic per les seves característiques, no podrà deixar d'existir mentre els centres educatius no rebin aquest suport des de l'administració que hi té competència. Entretant la manca de recursos humans i pressupostaris en què es veuen obligats a treballar no pot aturar la tasca del Servei fins que l'objectiu final pel qual es va crear no hagi estat assolit.

Servei de Biblioteques Escolars L'Amic de Paper
Melcior de Palau, 140, 4a planta
08014 Barcelona
Tel. 934 905 498 / Fax 933 307 213
amicdepaper@retemail.es